

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій**

**СИЛАБУС
«ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи природознавства
Викладач (-і)	Сливка Лариса Володимирівна
Контактний телефон викладача	0506315884
E-mail викладача	larysa.slyvka@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Аудиторний формат консультацій: щовівторка з 14.00 до 16.00 у корпусі Педагогічного факультету (вул. Бандери, 1; каб. 706.). За бажанням студентів, організовується дистанційний формат консультацій, а саме: – шляхом переписки електронною поштою; – шляхом переписки у вайбер-групі; – з використанням платформи ZOOM.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи природознавства» є формування у майбутніх учителів початкових класів науково-природничих знань; розширення уявлень студентів про природне середовище як цілісну матеріальну систему, компоненти якої знаходяться у постійному розвитку і взаємодії.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни «Основи природознавства» є формування особистості з науковим світоглядом, здатної до цивілізованої взаємодії з природою. Здобуті знання і уявлення є підґрунтям підготовки студентів до викладання основ природознавства у початковій школі.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u>	
ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення ЗСЖ.	
ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.	
<u>Спеціальні (фахові) компетентності:</u>	
СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.	
СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.	
<u>Програмні результати навчання:</u>	
ПРН-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.	
ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.	
ПРН-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно	

комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПРН-18. Використовувати особливості регіонального освітнього середовища для ефективного навчання і виховання учнів початкової школи.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної програми

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	56

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Перший	Початкова освіта	Перший	Нормативна дисципліна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні	с.р.
Тема 1. Планета Земля як геосистема. Сонячна система	2	2	6
Тема 2. Планета Земля як геосистема. Оболонки Землі	4	4	8
Тема 3. План місцевості і географічна карта	2	2	6
Тема 4. Біосфера. Основи класифікації світу живих організмів	2	2	6
Тема 5. Рослинний світ (Царство Рослин)	2	4	12
Тема 6. Тваринний світ (Царство Тварин)	4	4	18
ЗАГ.:	16	18	56

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань ¹ з курсу здійснюється планово і є неперервним впродовж усього навчання. Підсумкова максимальна оцінка – 100 балів. <u>Екзамен:</u> Аудиторна робота (АР) – 30% (коефіцієнт 0,3). Контрольні роботи (КР) – 10% (коефіцієнт 0,1). Контроль самостійної роботи (КСР) – 10% (коефіцієнт 0,1). Екзаменаційна робота (ЕР) – 50% (коефіцієнт 0,5). $СПК = АР + КР + КСР + ЕР$
Вимоги до письмових (контрольних) робіт, тестів	Неприпустимі плагіат та списування. У підсумковій роботі студент повинен репрезентувати чіткі і конкретні відповіді.
Практичні заняття	

¹ Оцінювання знань з навчальної дисципліни регламентується «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (2023 р.). URL: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Умови допуску до підсумкового контролю	Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки за практичні заняття і самостійну роботу – максимум 50 балів, мінімум 30 балів
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи: Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо результатів тестування, виконання творчих проєктів, презентації результатів самостійної роботи тощо надається кожному студенту індивідуально і згідно розкладу практичних занять. Академічна доброчесність: Викладання навчальної дисципліни «Основи природознавства» ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання. з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Порушеннями академічної доброчесності вважаються фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Дотримання академічної доброчесності детермінуються низкою положень і принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Зміст цих положень і документів увиразнено за таким посиланням: URL: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/ Відвідування занять: Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях, під час реалізації контролю самостійної роботи і на екзамені є обов'язковою. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Якщо ж здобувач вищої освіти пропустив практичне заняття, то він повинен виконати усі практичні завдання, що вивчалися на цьому занятті, і отримати за виконану роботу оцінку. Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем вищої освіти практичних занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (схвалене Вченою радою від 05 листопада 2019 р., протокол № 9; введене в дію наказом ректора від 26 листопада 2019 р. № 799 (редакція 1); зі змінами, схваленими Вченою радою від 30 березня 2021 р., протокол № 3 та введеними в дію наказом ректора від 06 квітня 2021 р. № 212 (редакція 2), введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: URL: http://surl.li/ykqd Неформальна освіта. Під час вивчення навчальної дисципліни студент використовує запропоновані викладачем обов'язковихі джерела і джерела додаткові (вебсайти, друковану літературу тощо). Студент може здійснити неформальну освіту² шляхом професійних курсів / тренінгів, професійного стажування тощо (зокрема, на онлайн-платформах «EdEra», «Нова українська школа», «Prometheus» та ін.): назву курсу визначає викладач. За наявності відповідного сертифіката, студент отримує додаткові 5 балів до загальної кількості балів, передбачених шкалою загальної системи оцінювання навчальної дисципліни.	
8. Рекомендована література	
1. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник. Вид. 2-е. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.	

² Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р. № 819 (редакція 1), зі змінами, внесеними 2022 року (редакція 3). URL: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

2. Вахрушев Б. О., Ковальчук І. П., Комлев О. О., Кравчук Я. С. та ін. Рельєф України : навчальний посібник / за заг. ред В. В. Стецюка. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 688 с.
3. Голуб В. М. Основи природознавства : навч. посібник для студентів факультетів початкової та дошкільної освіти вищих навчальних закладів / В. М. Голуб, Н. П. Голуб; Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. 2-ге вид., перероб. та доп. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 453 с.
4. Дорошенко Т. М., Мацько В. В. Основи природознавства з методикою в схемах та таблицях: навч. посіб. / упоряд.: Т. М. Дорошенко, В. В. Мацько. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 46 с.
5. Карапузова Н.Д., Карапузова І.В., Помогайбо В.М., Починок Є.А. Основи природознавства. Інтегрований курс: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти / за ред. В.М. Помагайбо. Київ : Академія, 2014. 476.
6. Васютіна Т.М., Сав'юк Г.П., Сав'юк М.І. Основи природознавства: землезнавство : навч.-метод. посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. 130с.
7. Лисенко Н.В. Еко – око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 352 с.
8. Помогайбо В. Основи природознавства. Київ : Видавничий центр «Академія», 2014. 368 с.
9. Сливка Л. В. Навчальна практика з природознавства: інформаційно-дидактичний супровід: навчальний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 62 с.
10. Сливка Л. В. Основи природознавства і суспільствознавства: матеріали до лекцій. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 112 с.
11. Сливка Л. Проблема формування науково-природничих знань здобувачів вищої освіти: теорія і практика. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. 2023. No 16(48). С. 194–198. doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.16/48.27>
12. Гуменюк І., Сливка Л. Природнича освітня галузь (для початкової школи) : тезаурус-довідник для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. Івано-Франківськ, 2025. 140 с.

Викладач:

**професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій
Сливка Лариса Володимирівна**